

การเพาะเลี้ยงปูม้า

เทศบาลตำบลพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลพุมเรียงประกอบอาชีพทางการประมงเป็นอาชีพหลัก โดยเฉพาะการจับปูม้าซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้ชาวประมงเป็นจำนวนมาก โดยในปี 2539 ชาวประมงในตำบลสามารถจับปูม้าเฉลี่ยถึง 30 ตัน/วัน ต่อมาจำนวนปูม้าในพื้นที่ตำบลพุมเรียงลดจำนวนลงเรื่อยๆ เนื่องจากชาวประมงนิยมใช้เครื่องมือประมงที่เรียกว่าลอบ ซึ่งทำให้ปูม้าตายและเหลือน้อยลง โดยในปี 2542 ชาวประมงสามารถจับปูม้าได้เพียง 0.5 ตัน/วัน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่อย่างรุนแรง เนื่องจากชาวบ้านแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ กลุ่มที่ต้องการใช้ลอบต่อไป และกลุ่มที่ต้องการให้ยกเลิกการใช้ลอบ

ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีเคยได้หาแนวทางแก้ไขโดยการแต่งตั้งตัวแทนฝ่ายละ 10 และให้นักวิชาการร่วมศึกษาข้อมูลในเรื่องการใช้ลอบ แต่พบว่าลอบเป็นเครื่องมือนอกพิกัดเป็นผลให้ทางราชการจึงไม่สามารถประกาศยกเลิกการใช้ลอบได้

กลุ่มผู้ที่ต้องการให้ยกเลิกการใช้ลอบจึงได้มีแนวคิดที่จะสร้างปะการังเทียมขึ้นเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยในระยะพักตัวของปูม้า โดยการขอสนับสนุนเงินจากสมาชิก แต่ไม่เพียงพอกับความต้องการจึงได้เสนอโครงการต่อเทศบาลตำบลพุมเรียงเพื่อขอรับการสนับสนุน

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ไชยา

จังหวัด: สุราษฎร์ธานี

ประชากร: 7,514 คน

พื้นที่: 28.30 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
เทศบาลตำบล

การเลือกตั้ง : ทางตรง

วิถีใหม่

เทศบาลตำบลพุมเรียงจึงดำเนินการ “การเพาะเลี้ยงปูม้า” ขึ้นในปี 2543 โดยการสร้างปะการังเทียมเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของปูม้า อนุรักษ์และเพาะพันธุ์ปูม้าเพื่อให้ปูม้าสามารถเพิ่มปริมาณมากขึ้น และเพื่อให้จำนวนปูม้าเพิ่มปริมาณมากขึ้นและให้ชาวประมงสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจับปูม้า

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดตั้งกลุ่มเพาะเลี้ยงปูม้าขึ้น โดยมีสมาชิก จำนวน 50 คน และทำการรวบรวมเงินจากสมาชิก คนละ 100 บาท เพื่อใช้ในการดำเนินการ โดยมีการเลือกตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่บริหารงานของกลุ่ม
2. จัดทำปะการังเทียม ณ เขตเพาะเลี้ยงปูม้า เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งอนุบาลปูม้า และกำหนดเขตอนุบาลลูกปู และช่วงเวลาในการจับปู
3. จัดทำบ่อเพาะพันธุ์ปูม้าเพื่อทำการเพาะเลี้ยงปูม้า โดยการจับปูม้าบริเวณปากคลองธรรมชาติและนำไปปล่อยในบ่อเพาะเลี้ยงโดยได้ทำการเช่าสถานที่เพื่อใช้เป็นบ่อเพาะเลี้ยง ในอัตรา 2,500 บาท ต่อ 5 ไร่ ต่อปี โดยมีวิธีในการดำเนินงานดังนี้
 - เตรียมบ่อ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ จากนั้นปล่อยน้ำเข้าบ่อให้มีปริมาณ 1.2-1.5 เมตร และใช้ปุ๋ยยูเรีย สูตร 15-15-15
 - ลงกระชัง และโครงไม้เสาใหญ่ จำนวน 45 กระชัง และนำแม่พันธุ์ปูม้าปล่อยลงบ่อ ประมาณ 20 วัน นำลูกปูม้าปล่อยในระยะทาง 5-10 กิโลเมตร
 - สมาชิกกลุ่มร่วมกันทำงานในหน้าที่ต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย
4. ให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม และสร้างความเข้าใจร่วมกันในวิธีการเพาะเลี้ยง โดยได้จัดอบรมเรื่องวิธีการเพาะเลี้ยงโดยมีวิทยากรจากสำนักงานเกษตรอำเภอเข้ามาให้ความรู้

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	1. งบประมาณจากเทศบาล เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดดำเนินโครงการ 2. งบประมาณจาก สกว. ในปี 2545 เพื่อใช้เป็นค่าจัดทำปะการังและการดำเนินโครงการ
การระดมทุน/การระดมทุน	1. ระดมเงินจากชาวประมง คนละ 100 บาท จำนวน 50 คน รวมเป็นเงิน 5,000 บาท
อุปกรณ์/เครื่องมือ	1. กระชังโครงไม้เสาใหญ่ จำนวน 45 กระชัง 2. บ่อซีเมนต์เพาะเลี้ยงลูกปู
บุคลากร	1. สมาชิกกลุ่ม ทำหน้าที่ดูแล ทำความสะอาดบ่อ และให้อาหารปูม้า 2. ปลัดเทศบาลทำหน้าที่ติดตามโครงการการดำเนินงาน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2543	- ชาวประมงในตำบลพุมเรียงเกิดความขัดแย้งกันในเรื่องการใช้อวน โดยที่ได้แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่ใช้อวน และฝ่ายที่ต้องการให้ยกเลิกการใช้อวน - ผู้ว่าราชการจังหวัดได้เสนอให้แต่ละฝ่ายส่งตัวแทนฝ่ายละ 10 คน เพื่อร่วมศึกษาข้อมูลในเรื่องนี้ร่วมกับนักวิชาการ และพบว่าไม่สามารถยกเลิกการใช้อวนได้ - กลุ่มผู้ที่ต้องการให้เลิกใช้อวน และมีแนวคิดที่จะจัดทำปะการังเทียม จึงได้เขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากเทศบาล	ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี/ ตัวแทนกลุ่ม
2543	- จัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการ โดยมีสมาชิกกลุ่มจำนวน 50 คน และระดมเงินจากสมาชิก คนละ 100 บาท เพื่อดำเนินโครงการ - สมาชิกกลุ่มเข้าร่วมประชุมโดยมีแนวทางในการดำเนินการดังต่อไปนี้ • จัดหาสถานที่เพื่อใช้เป็นบ่อเพาะเลี้ยงปูม้า โดยได้เช่าพื้นที่ จำนวน 5 ไร่ ในอัตราปีละ 2,500 บาท • นำกระชังวางไว้บริเวณปากคลองเพื่อดักแม่พันธุ์ปูม้า และนำไปปล่อยในบ่อเพาะเลี้ยง	กลุ่มฯ/ เทศบาล/ สำนักงานเกษตรอำเภอไชยา
2543	- เทศบาลได้สนับสนุนกลุ่ม ดังต่อไปนี้คือ • ให้ความรู้แก่กลุ่ม ในวิธีการเพาะเลี้ยงปูม้า • จัดอบรมให้สมาชิกกลุ่มในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม • ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอไชยา เพื่อให้คำแนะนำในเรื่องการเพาะเลี้ยงปูม้าแก่กลุ่ม	กลุ่มฯ/ เทศบาล/ สำนักงานเกษตรอำเภอไชยา
2545	- กลุ่มประสบกับปัญหาด้านงบประมาณที่จะใช้ในการก่อสร้างบ่อเพาะพันธุ์ปูม้า เทศบาลจึงให้คำแนะนำในการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจาก สกว. - สกว.สนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการสร้างบ่อเพาะเลี้ยงและสร้างระบบปะการังเทียมทั้งลงในทะเล	กลุ่มฯ/ เทศบาล/ สำนักงานเกษตรอำเภอไชยา

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

สำนักงานเกษตรอำเภอไชยา ให้ความรู้แก่กลุ่มในเรื่องวิธีการเพาะเลี้ยงปูม้า

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการสร้างบ่อเพาะเลี้ยง และการจัดทำปะการังเทียม

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. จำนวนปูม้าในพื้นที่ตำบลพุมเรียงลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากเครื่องมือประมงชนิดหนึ่งที่เรียกว่าลอบ โดยที่จากในปี 2539 ที่เคยจับปูม้าได้ถึง 30 ตัน/วัน เมื่อถึงปี 2542 ชาวประมงสามารถจับปูม้าได้เพียง 0.5 ตัน/วัน
2. เกิดความขัดแย้งในพื้นที่อย่างรุนแรง เนื่องจากชาวบ้านแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่ต้องการใช้ลอบต่อไป และฝ่ายที่ต้องการให้ยกเลิกการใช้ลอบ

หลังการดำเนินการ

1. จากการเพาะพันธุ์ปูม้าในบ่อเพาะเลี้ยงของชาวประมง ส่งผลให้ลูกปูม้าเพิ่มปริมาณขึ้น จากในปี 2545-2546 สามารถนำปูม้าปล่อยลงทะเลได้นับล้านตัว ซึ่งส่งผลให้ชาวประมงสามารถจับปูม้าเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม
2. ชุมชนมีจิตสำนึกและเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และขยายพันธุ์ปูม้า โดยที่ชาวประมง จำนวน 50 คน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการและเพาะพันธุ์ปูม้า และดูแลรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้ต่อไปอย่างยั่งยืน
3. ความขัดแย้งในชุมชนเริ่มลดความรุนแรงลง เนื่องจากชาวประมงส่วนใหญ่ได้ประโยชน์จากจำนวนปูม้าที่รอดและสามารถเจริญเติบโตจนจับไปจำหน่ายได้

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ เนื่องจากต้องใช้การลงทุนในปริมาณสูงเพื่อก่อสร้างบ่อเพาะเลี้ยงและระบบน้ำเสีย รวมทั้งขาดสถานที่ที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง	1. เขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจาก สกว. และเข้าสถานที่เพื่อใช้ในการเพาะเลี้ยง
2. สมาชิกกลุ่มขาดความรู้และความสามารถในการเขียนโครงการเพื่อเสนอขอของบประมาณ	2. เทศบาลให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำให้แก่สมาชิกกลุ่มในการเขียนโครงการ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

โครงการนี้สามารถสำเร็จลงได้เนื่องจากการมีส่วนร่วมของชาวประมงตั้งแต่เป็นผู้รับทราบถึงปัญหา และพยายามหาแนวทางต่างๆ ในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนความสามัคคีของสมาชิกกลุ่มที่ได้ให้ความช่วยเหลือโครงการทั้งทางด้านกำลังกายและกำลังทรัพย์ รวมทั้งงบประมาณในการดำเนินการที่เพียงพอ

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

โครงการนี้มีความยั่งยืน เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนงบประมาณ และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี ทำให้การขยายพันธุ์ปูม้าประสบความสำเร็จ และปล่อยปูม้าลงสู่ทะเลได้มากขึ้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้อาชีพการจับปูม้าเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมของชาวประมงได้ นอกจากนี้ยังมีแนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการเพาะเลี้ยงปูม้าชายฝั่งต่อไป

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายสมเกียรติ ตั้งเจริญ
ตำแหน่ง : ปลัดเทศบาล
หน่วยงาน : เทศบาลตำบลพุมเรียง
ที่อยู่ : ถนนไชยา-พุมเรียง ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84110
โทรศัพท์ : (077) 435-136

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2543

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลตำบล
สถานที่ตั้ง	ถนนไชยา-พุมเรียง ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84110
ขนาดพื้นที่	76.5 ตารางกิโลเมตร
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	30 คน 9 คน พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 19 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	7,514 คน
จำนวนครัวเรือน	1,797 ครัวเรือน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	เทศบาลตำบลพุมเรียง ประกอบไปด้วย 5 หมู่บ้าน ระยะห่างจากอำเภอไชยาประมาณ 6 กิโลเมตร ห่าง จากอำเภอเมืองประมาณ 61.5 กิโลเมตร พื้นที่ตำบล พุมเรียงตั้งอยู่บนสันทรายใหญ่ที่สุดของอำเภอไชยา ลักษณะของพื้นที่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล ประชากรส่วน ใหญ่ประกอบอาชีพประมงและทำการเกษตร ศักยภาพ ของพื้นที่เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลสามารถ พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้